



LEGISLATIVNÍ NOVINKY 2014

„v kostce“

se zaměřením na podnikatelské subjekty

verze 01/10. 1. 2014

© Ing. Linda Marková,
2014
Ing. Pavel Hanuš,
2014

ParCon & Partner, v. o. s.
Hradec Králové - Praha

<http://www.parcon.cz>
<http://www.testyzučetnictvi.cz>
<http://www.praktickeucetnictvi.cz>

LEGISLATIVNÍ NOVINKY 2014 „V KOSTCE“ SE ZAMĚŘENÍM NA PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY

V souvislosti s účinností nového občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.), nového zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon č. 90/2012 Sb.) a zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., o změnách daňových zákonů v souvislosti s rekodifikací soukromého práva bychom rádi informovali naše klienty alespoň o těch nejvýznamnějších změnách a novinkách, ke kterým dochází od 1. ledna 2014.

Zákon č. 513/1991 Sb. (obchodní zákoník) ke dni 31. prosince 2013 zcela pozbývá své účinnosti - část týkající se obchodních společností byla převzata zákonem o obchodních korporacích (90/2012 Sb., dále jen „ZOK“) a zbývající část je zachycena v novém občanském zákoníku (89/2012 Sb., dále jen „NOZ“). Účinnosti pozbývá též zákon č. 40/1964 Sb. („starý“ občanský zákoník) a řada dalších právních předpisů – ustanovení se nově přesouvají do NOZ.

Upozornění:

Tento text není závazným výkladem uvedených právních předpisů. Rovněž nezahrnuje všechny změny, ke kterým od 1. 1. 2014 došlo. Obsahuje přehled nejpodstatnějších změn, které by se mohly dotknout zejména podnikatelských subjektů, a to na obecné úrovni. Použití informací z následujícího textu při konkrétních praktických aplikacích bez předchozí konzultace s odborníkem je pouze na vlastní riziko.

Základní přehled důležitých a zajímavých změn od 1. ledna 2014

- 1. Elektronické podání daňového přiznání k DPH** (včetně hlášení, příloh, přihlášky k registraci i oznámení o změně registračních údajů) pro všechny podnikající fyzické i právnické osoby, vyjma těch podnikajících fyzických osob, jejichž obrat nepřevýšil za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců 6 mil Kč. Elektronicky lze podat pomocí datové schránky (v předepsaném formátu, nejlépe v souboru .xml) nebo přes www.daneelektronicky.cz (prostřednictvím uznávaného elektronického podpisu).
- 2. Ručení za DPH** z úhrad přesahující Kč 700.000,00 z přijatých plnění od dodavatele, který je v registru plátců DPH veden jako nespolehlivý plátcce a nebo nemá zveřejněné číslo bankovního účtu, popř. je platba poukázána na jiné než zveřejněné číslo účtu (§ 109 zákona o DPH ve znění pozdějších předpisů). Lze ověřit zde: <http://adisreg.mfcr.cz>
- 3. Povinná registrace k DPH** pro subjekty, jejichž obrat převýší za 12 po sobě jdoucích měsíců Kč 1 mil. - platí do 31. 12. 2014. (Od 1. 1. 2015 – povinná registrace již od obratu Kč 750.000,00).
- 4. Všechny subjekty, které jsou zaměstnavateli** (tj. FO i PO zaměstávající již 1 osobu), měly s účinností od 1. 1. 2014 komunikovat s Českou správou sociálního zabezpečení (ČSSZ) výhradně elektronicky. Nicméně dne 4. 12. 2013 se objevila na webu ČSSZ informace o udělení výjimky pro rok 2014. Z tohoto důvodu bude **povinnost elektronické komunikace účinná až od 1. 1. 2015.**
- 5. Komunikace se zdravotními pojišťovny** zůstává pro rok 2014 ve standardních režimech.

6. Každá obchodní korporace (tedy obchodní společnost) je povinna **přizpůsobit nejpozději do 6 měsíců, tj. do 30. 6. 2014 ujednání společenské smlouvy**, zakladatelské listiny, stanov tak, aby odpovídaly nové právní úpravě (tj. zákonu o obchodních korporacích). Nová dokumentace musí být doručena na rejstříkový soud. Hrozí pokuta, v krajním případě i soudní zrušení.
7. Novinkou rejstříkového zákona č. 304/2013 Sb. je možnost, aby **zápis do rejstříků provedli přímo notáři** na základě podkladového notářského zápisu (viz § 108 rejstříkového zákona).
8. **Smlouvy o výkonu funkce jednatele musí být do 6 měsíců**, tj. do 30. 6. 2014 též upraveny podle nové právní úpravy (§ 59 a násl. ZOK), jinak platí, že je výkon funkce jednatele neplatný.
9. **Části již uzavřených společenských smluv** (resp. zakladatelských listin, stanov apod.) týkající se práv a povinností společníků, které nebude v rozporu s novým zákonem o obchodních korporacích, zůstane nadále v platnosti (§ 777 odst. 4 ZOK). Z důvodu předejití konfliktů mezi starou a novou právní úpravou, nabízí ZOK možnost, aby do 2 let od jeho nabytí účinnosti korporace rozhodly (tj. do 31. 12. 2015), že se plně přizpůsobí a podřídí nové právní úpravě jako celku, a vyloučí tak aplikaci obchodního zákoníku (§ 777 odst. 5 ZOK). Půjde tak o tzv. „*generální opt-in*“.
10. **Zrušena povinnost vytvářet rezervní fond pro společnost s ručením omezeným i pro akciové společnosti** (až na výjimky). Prostředky z dosavadního rezervního fondu mohou být použity k úhradě ztrát, převedeny na nerozdělený zisk minulých let, nebo vyplaceny společníkům.
11. **Výše vkladu společníka do s. r. o. Kč 1,00**. Základní kapitál této obchodní korporace je však tvořen souhrnem všech vkladů, tj. například při založení s. r. o. třemi společníky bude činit základní kapitál minimálně Kč 3,00.
12. **Test insolvence** (přispívá k ochraně věřitelů) – je zakázáno, aby společnost vyplácela podíl na zisku, prostředky z jiných vlastních zdrojů nebo zálohy, pokud by si tím mohla přivodit úpadek (§ 40 ZOK).
13. **Možno rozhodovat mimo valnou hromadu elektronicky** tzv. „*per rollam*“, tj. například prostřednictvím Skype, Facebook či videohovoru aj.
14. **Ručení členů statutárního orgánu** – jestliže statutární orgán nevykonává svou činnost s „péčí řádného hospodáře“ (tj. loajálně, pečlivě a informovaně) a neučiní kroky nezbytné k odvrácení případného úpadku korporace, může soud na návrh insolvenčního správce nebo věřitele rozhodnout, že stat. orgán bude ručit za splnění povinností společnosti svým vlastním (osobním) majetkem.
15. Pro člena statutárního orgánu/pro osobu, která v obdobném postavení ve společnosti již nebyla, avšak její jednání vedlo k níže uvedenému porušení platí podle § 63 ZOK soudní zákaz (insolvenční soud/smí navrhnout soudu i jiná osoba) **v budoucnu zastávat stejnou pozici po dobu tří let** v jakékoliv jiné korporaci v případě, že **porušili vykonávání činnosti s „péčí řádného hospodáře“** (platilo i dříve).

16. **Existence různých druhů obchodních podílů společníků** společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti, s nimiž jsou spojena různá práva – jiná váha hlasů, přednostní právo na výplatu zisku aj. podle toho, jak je určeno ve společenské smlouvě. Společník smí vlastnit více různých druhů podílů, podíly lze vtělit do kmenového listu (kmenový list = cenný papír na řad).
17. Společnost s ručením omezeným - dle § 196a obchodního zákoníku platilo, že se **při všech převodech majetku mezi vzájemně spřízněnými osobami** o hodnotě přesahující 10 % základního kapitálu muselo využít cen stanovených znalcem soudem jmenovaným. Od 1. 1. 2014 tato povinnost je pro s. r. o. zrušena, nadále však zůstává pro a. s., ač značně zjednodušená.
18. U **veřejné obchodní společnosti** k převratným změnám nedochází.
19. Ani u **komanditních společností** k žádným převratným změnám nedochází.
20. Podnikání může být prováděno prostřednictvím jednotlivce (OSVČ) nebo právnické osoby a nově i prostřednictvím tzv. **svěřenského fondu**. Svěřenský fond je majetkový fond, který není právnickou osobou, zdanění však podléhá dani z příjmů právnických osob (19 %), majetek v něm je věcí „ničích“ a je spravován správcem svěřenského fondu (blíže viz § 1448 a násl. NOZ).
21. Od 1. 1. 2014 **je součástí pozemku prostor nad i pod jeho povrchem**, vzešlé rostlinstvo, stavby zřízené na pozemku a jiná zařízení včetně toho, co je zapuštěno v pozemku nebo upevněno ve zdech (například pevně uchycené stroje).
- Stavby jsou předmětem evidence katastru nemovitostí (KN) jen v případě, kdy nejsou součástí pozemku a je na ně tedy zapsáno výhradní vlastnické právo osoby, která je odlišná od vlastníka pozemku. Nově nejsou předmětem evidence KN a do KN je zapisováno pouze tzv. „právo stavby“ (viz body níže).
 - Účinnost nového katastrálního zákona – do KN je možno nově zapsat nájem či pacht.
 - Stroj není součástí pozemku, byla-li zapsána do KN výhrada, že stroj skutečně není ve vlastnictví vlastníka pozemku, v opačném případě stroj je součástí pozemku.
 - Z hlediska daně z nemovitostí (nově daně z nemovitých věcí) však budou stavby posuzovány samostatně.
- Tato změna se však **týká pouze staveb nově vzniklých od 1. 1. 2014** a stejně tak staveb existujících k 1. 1. 2014, jsou-li ve vlastnictví vlastníka pozemku. Stávající stavby, které jsou postaveny na pozemku vlastníka odlišného od vlastníka stavby jsou tedy od sebe i nadále právně odděleny, nikomu tudíž nebude stávající stavba postavená na „cizím“ pozemku odcizena a právně spojena s pozemkem.
22. Pokud vlastník pozemku nemá v úmyslu svůj pozemek užívat, může ho dočasně přenechat jiné osobě a poskytnout na něj tzv. „**právo stavby**“ (§ 1240 NOZ). Právo stavby je věcí nemovitou, která zahrnuje možnost vybudovat stavbu novou či možnost oprávnění převzít již existující stavbu (za účelem opravy či modernizace). Toto právo je zapsáno do KN. Do KN se tedy nezapisuje stavba jako taková (hmotná věc), ale právo stavby (nehmotná věc). Délka práva stavby je stanovena na 99 let, ale existuje možnost prodloužení (§ 1245 NOZ). Po případném skončení 99leté lhůty a neprodloužení by stavba „přirostla“ k pozemku.
23. Podle **novelizace zákona o DPH** (zákonné opatření Senátu č. 344/2013 Sb.) bude pojem

- „zboží“ nově zahrnovat** hmotné věci (s výjimkou peněz a cenných papírů) + právo stavby + živé zvíře + lidské tělo a část lidského těla + plyn, elektřina, teplo a chlad.
24. Z odměn **do Kč 10.000,00 měsíčně plynoucích z dohod o provedení práce** (DPP) bude bez podepsaného „Prohlášení poplatníka“ od 1. 1. 2014 strhávána srážková daň (15 %). Do 31.12. 2013 byla srážková daň strhávána z odměn do Kč 5.000,-/měsíc.
25. **Minimální výše hrubé mzdy** Kč 8.500,- (účinnost již od 1. 8. 2013).
26. **Sociální a zdravotní pojištění OSVČ (výše záloh od 1. 1. 2014):**
- minimální výše záloh na zdravotní pojištění OSVČ = Kč 1.752,00;
 - minimální výše záloh na sociální pojištění OSVČ = Kč 1.894,00.
- Jedlotlivé zálohy OSVČ na SP a ZP se tak zvýší o Kč 4,00. Je tedy nutno upravit případné zadané trvalé příkazy k těmto platbám.
27. **Náhrada za pracovní neschopnost od zaměstnavatele** (za dobu nemoci) bude vyplácena jen během prvních 14 kalendářních dnů nemoci a zkrátí se tak o 7 kalendářních dnů. Od 15. dne nemoci vyplácí nemocenskou příslušná OSSZ. První 3 dny zůstávají neproplaceny.
28. **Dary** budou s účinností od 1. 1. 2014 odčitatelnou položkou základu daně až do výše (tj. maximálně):
- fyzické osoby 15 % daňového základu
 - právnické osoby 10 % daňového základu
29. **Příjmy z „autorských“ honorářů** (podle § 7 zákona o daních z příjmů) budou až do výše Kč 10.000,00/měsíc zdaněny 15% srážkovou daní (do 31. 12. 2013 platilo do výše Kč 7.000,-/měsíc).
30. **Příjmy z příležitostných činností** (§ 10 zákona o daních z příjmů) jsou osvobozeny od daně z příjmů do výše Kč 30.000,00 (do 31. 12. 2013 platil maximální limit Kč 20.000,00).
31. **Příjmy z prodeje cenných papírů** jsou osvobozeny od daně z příjmů do 3 let ode dne jejich nabytí (do 31. 12. 2013 byly osvobozeny od daně do 6 kalendářních měsíců ode dne nabytí).
32. **Solidární zvýšení daně z příjmů** (7 %) platí i pro rok 2014.
33. **Nemožnost uplatnění slevy na manželku a daňového zvýhodnění na děti**, pakliže subjekt uplatňuje výdaje procentem z příjmů podle § 7 + § 9 zákona o daních z příjmů a pokud součet příjmů podle těchto § 7 + § 9 přesáhl více než 50 % CELKOVÉHO základu daně (účinnost již od roku 2013, tj. bude se tedy týkat podání daňového přiznání za rok 2013).
34. **§ 7 ZoDP - Výdaje fyzických osob podnikajících podle zvláštního právního předpisu** (tj. svobodná povolání = advokáti, soudci, daňoví poradci atp.) a další výdaje k příjmům plynoucích například z odměn z autorských práv stanovené ve výši 40 % příjmů jsou od roku 2013 omezeny maximální částkou Kč 800.000,00 (účinnost již od roku 2013, tj. bude se tedy týkat podání daňového přiznání za rok 2013).

35. **§ 7 ZoDP - Výdaje stanovené ve výši 30 % příjmů** jsou omezeny maximální částkou Kč 600.000,00 (účinnost již od roku 2013, tj. bude se tedy týkat podání daňového přiznání za rok 2013).
36. Od základu daně fyzických osob lze ve zdaňovacím období odečíst příspěvek v celkovém úhrnu nejvýše Kč 12.000,00 **na zaplacené penzijní připojištění se státním příspěvkem** snížený o Kč 12.000,00 (dříve snížení o Kč 6.000,00). Bude se týkat podání daňového přiznání za rok 2013.
37. **Zrušení daně dědické a darovací od 1. 1. 2014.** Zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí pozbývá od 1. 1. 2014 své účinnosti a veškeré daňové souvislosti týkající se dědictví i darů se stanou součástí zákona o daních z příjmů. Převody nemovitostí pak upraví nový zákon o dani z nabytí nemovitých věcí.
38. **Omezení maximální doby splatnosti pohledávek (účinnost již od 1. 7. 2013):**
- u dlužníků, kteří nejsou veřejným zadavatelem – max. doba splatnosti 60 dní, možnost prodloužit, není-li to vůči dlužníkovi hrubě nespravedlivé;
 - u dlužníků, kteří jsou veřejným zadavatelem, - max. doba splatnosti 30 dní, s odůvodněním lze prodloužit až na 60 dní;
 - maximální doba splatnosti (bez ohledu zda se ne/jedná o veřejného zadavatele) neplatí pro platby v podobě splátek.
39. **Úrok z prodlení plynoucí z neuhrazených závazků** dle § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. lze požadovat úrok ročně odpovídající výši repo sazby ČNB + 8 % (účinnost od 1. 1. 2014).
40. Dle § 3 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. lze také **při prodlení plateb z pohledávek požadovat minimální výši nákladů na její uplatnění** ve výši Kč 1.200,00 (účinnost tohoto nařízení vlády je od 1. 1. 2014).
41. **Nová tvorba opravných položek k nepromlčeným pohledávkám vzniklým po nabytí účinnosti NOZ (tj. vzniklým od 1. 1. 2014):**
- 50 % pro pohledávky po splatnosti déle než 18 měsíců
 - 100 % pro pohledávky po splatnosti déle než 36 měsíců
- Pokud se nejedná o pohledávky nabyté postoupením, může se tento nový způsob tvorby opravných položek uplatnit bez ohledu na výši pohledávky a na to, zda bylo v souvislosti s tím zahájeno soudní/správní/rozhodčí řízení. Tvorba opravných položek ve výši 100 % z hodnoty pohledávky do Kč 30.000,00 více než 12 měsíců po splatnosti zůstává beze změny zachována.
42. **Jistota (kauce) na bytové prostory** - pronajímatel může požadovat jistotu (kauci) na nájemné do výše šestinásobku měsíčního nájemného (maximálně). V případě prodlení úhrad nájemného pronajímatel pak započte dluh. Na druhou stranu má však nájemce právo na úroky plynoucí z jistoty od doby jejího poskytnutí alespoň ve výši zákonné sazby (§ 2254 NOZ). Otázka však co je tato „zákonná sazba“. Není nikde upravena. Jistota (kauce) na „nebytové prostory“ úročena není.
43. **Jednotná 3letá promlčecí lhůta** (§ 629 a násl. NOZ) s možností její smluvní modifikace (rozsah 1 - 15 let).
44. **Smluvní pokuty nově nemusí mít písemnou formu** (§ 2048 a násl.). Bylo vypuštěno

spojení: „Smluvní pokutu lze sjednat jen písemně ..“ (ze „starého“ ObčZ.)

45. **Předkupní právo** zachycené v právních úkonech stanovených podle současného občanského zákoníku zaniká jeden rok po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku (§ 3062 NOZ). Proto nutno případně upravit smlouvy.
46. Nově se **nepoužívá termín „nebytové prostory“**, ale „prostor sloužící k podnikání“.
47. **Zrušuje se právní forma** (nezisková organizace) „**občanské sdružení**“, do 6 měsíců od nabytí účinnosti NOZ musí být název stávajících sdružení změněn a nově budou vystupovat jako právní forma „spolek“. Obnova registrace na Ministerstvu vnitra ČR do 3 let, jinak opět hrozí zrušení. Blíže viz § 3045 NOZ.
48. **Právní úkony a smlouvy uzavřené podle „starého“ občanského zákoníku stále platí** podle jejich původní úpravy, je na vůli stran, zda se podřídí NOZ (tzn. smlouvy „doběhnou“ podle staré právní úpravy). Smlouvy o nájmu věci nemovité (§ 2201 a násl. NOZ) a smlouvy o účtu (§ 2662 a násl. NOZ) však budou od 1. 1. 2014 bez výjimky upraveny NOZ.
49. **Stávající obecně prospěšné společnosti** se i nadále řídí dosavadními předpisy, avšak nově vzniklé instituce budou považovány za právní formu „ústav, nadace či nadační fond“ nikoliv za obecně prospěšné společnosti. Obecně prospěšné společnosti již vznikat nebudou. Blíže viz § 3050 NOZ.
50. **Bytové spoluvlastnictví neboli společenství vlastníků jednotek (SVJ)** dosud vznikala „ex lege“, tj. ze zákona, kdy v domě bylo alespoň 5 bytových jednotek, z nichž alespoň 3 měly jiného vlastníka. **NOVĚ** – dvoufázový registrační způsob – schválení stanov vlastníky jednotek (= založení SVJ) + následný zápis do veřejného rejstříku (= vznik SVJ).
51. Neznalost neomlouvá aneb „co je psáno, to je dáno“ - dle § 980 a 984 NOZ platí **zásada víry v pravdivost údajů zapsaných ve veřejných seznamech** (například údaje uvedené v katastru nemovitostí). Tato nová úprava předpokládá aktivní administrativní pečlivost vlastníků a skrývá určitá rizika spojená například s „odcizením“ nemovitosti v katastru nemovitostí. Z tohoto důvodu je dobré „čas od času“ nahlédnout do katastru nemovitostí a zkontrolovat údaje v něm zaevidované. V případě nesouladu se skutečností, je nutno podat žádost o spornosti zápisu v katastru nemovitostí (§ 985 NOZ).
52. **Od 1. 1. 2014 se zrušuje zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor.** Úprava je součástí NOZ.
53. **Od 1. 1. 2014 se zrušuje zákon č. 72/1994 Sb. zákon, kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám** a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů). Úprava je součástí NOZ.
54. **Zamítnut návrh na rovnoměrné odepisování (mimořádné odpisy)** nově pořízeného hmotného majetku zatříděného do odepisové skupiny 1 a 2 během 12 kalendářních měsíců.
55. **Zamítnut návrh upuštění od zdanění podílů na zisku.** Nadále tedy zůstává zdanění ve výši 15 %.

Zpracovali Ing. Linda Marková, Ing. Pavel Hanuš
leden 2014

Příloha – některé nové termíny používané od 1. 1. 2014

Účinnost do 31. 12. 2013

Účinnost od 1. 1. 2014

Zákon o daních z příjmů (ZoDP)

| | |
|--|--|
| § 6 ZoDP – příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky | § 6 ZoDP – příjmy ze závislé činnosti |
| § 7 ZoDP – příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti | § 7 ZoDP – příjmy ze samostatné činnosti |
| § 8 ZoDP – příjmy z kapitálového majetku | |
| § 9 ZoDP – příjmy z pronájmu | § 9 ZoDP – příjmy z nájmu |
| § 10 ZoDP – ostatní příjmy | |

Nový občanský zákoník (NOZ)/Zákon o obchodních korporacích (ZOK)

| | |
|---|--|
| bezúplatné vypůjčení věci (bez určení doby) | výprosa |
| bezúplatné vypůjčení věci (s určenou dobou) | vypůjčka |
| daň z nemovitosti | daň z nemovitých věcí |
| dar + dědictví | bezúplatné plnění (nabytí) |
| dědictví | pozůstalost |
| nadace/nadační fondy | fundace |
| nájem (pouze užívací právo) | nájem |
| nájem (užívací a požívací právo) | pacht |
| nájemce (užívací a požívací právo) | pachtýř |
| nájemné (užívací a požívací právo) | pachtovné |
| nemovitost | nemovitá věc |
| občanské sdružení | spolek |
| obecně prospěšná společnost | ústav |
| organizační složka | pobočka |
| podnik | závod |
| právní subjektivita | právní osobnost |
| právo užívat věc (věcné břemeno) | služebnost |
| pronajmout (právo užívací a požívací) | propachtovat |
| pronajímatel (právo užívací a požívací) | propachtovatel |
| půjčka (klasická, úplatná) | zápůjčka |
| sdružení bez právní subjektivity | společnost |
| účastník sdružení bez právní subjektivity | společník společnosti |
| společnost (obchodní) | obchodní korporace (zahrnuje i družstvo) |
| záloha (odevzdána před uzavřením smlouvy) | záloha |
| záloha (odevzdána nejpozději v den uzavření smlouvy, není bližší specifikace) | závdavek (§ 1808 NOZ – při odstoupení od smlouvy je považován jako odstupné) |
| závazek | dluh |
| způsobilost k právním úkonům | svéprávnost |